

KLEINST WATERHOEN

Guus Peterse

Het was nacht. Het was midden in de nacht. Het zou het begin kunnen zijn van een sprookje over roverhoofdmannen, maar het is het begin van wat al gedoopt is "het vogelwonder van polder Achteraf". Op de late avond van maandag 30 mei 2005 kwam ik terugfietsen uit de richting van vliegveld Hilversum waar ik vergeefs gezocht had naar kwartels die daar de afgelopen nachten waren gehoord. Nog voor de eendenkooi bij Tienhoven hoorde ik in de verte het porseleinhoen roepen dat al enkele dagen lang elk uur na zonsondergang onafgebroken zat te roepen in polder Achteraf. Daar wilde ik nog wel enige tijd aan besteden voor ik thuis mijn bed zou gaan opzoeken.

Het beest bleek echter elke keer verder weg te zitten dan ik gedacht had. Zo ook toen ik halverwege de eendenkooi en de rand van de Loosdrechtse Plassen afstapte om nog eens te luisteren. Pas van verderop klonk het onvermoeibare en onophoudelijke zwiepen. Mijn oor echter viel, als ik het zo zeggen mag, op een ietwat onregelmatig herhaald kort, droog rateltje. Het klonk net even anders dan het ruime arsenaal aan nachtelijke geluidjes dat op een juninacht altijd te horen is in moeras en plas. Het deed me denken aan kleinst waterhoen, die ik natuurlijk alleen kende van geluidsopnamen van anderen. Eenmaal thuis heb ik diverse varianten van roepend kleinst waterhoen afgeluisterd en die konden mijn argwaan niet wegnemen. Integendeel zelfs! Waarop ik een voorzichtig mailtje stuurde naar enkele bevriende vogelaars, en de gekte een aanvang nam.

Het drukke e-mailverkeer van de volgende dag maakte me wel wat nerveus. Wat als het een veenmol of een schorre zomertaling geweest was, zoals enkele collega's suggereerden? Ik zou de geschiedenis ingaan als de fantast van vogelend Utrecht en wijde omgeving.

De volgende nacht stonden we met een stuk of veertig man te luisteren naar de vage knorrende en krakende geluidjes te midden van zoveel vage knorrende en krakende geluidjes die uit het nachtelijke moerasland voor ons weerklonken. En we waren het uiteindelijk allemaal eens: er zaten daar zelfs twee kleinst waterhoenen te roepen!

In de daarop volgende weken zijn heel wat belangstellenden uit het hele land wezen luisteren naar dit geluidje dat eigenlijk maar zo weinig om het lijf heeft. Intussen ontplooiden zich het vogelwonder in zijn volle glorie. Enkele weken na de ontdekking werd een derde waterhoen ontdekt. De dag daarop zou zelfs van een vierde sprake zijn. Ongelovig lasen we de berichten; was dat nou niet wat overdreven? Maar korte tijd later was er sprake van minimaal vijf kleinst waterhoenen en suggereerden sommigen zelfs mogelijk zeven of acht. Zelf kwam ik op een avond tot vier. Het kon niet op. En toen melding gemaakt was van een zichtwaarneming van een van de beestjes, stonden we de avond erna met zijn vijftigen urenlang te loeren naar een dichtgegroeid slootje. Enigszins belachelijk waren we wel, zeker toen we laat op de avond onverrichterzake weer naar huis togen. Ge-

hoord hadden we ze natuurlijk wel, maar zien, dat bleef voorbehouden aan een select gezelschap geluksvogels.

Kleinst waterhoen, Polder Achteraf 2005 - Phil Koken

Het heeft tot diep in juli geduurd. Bijna avond aan avond stonden op het dijkje tussen Tienhoven en Hollandsche Rading de vogelaars in rijen strak de schemering van de polder in te turen. Uiteraard trok dat geregeld aandacht van voorbijgangers. “Wat is hier toch aan de hand?”, werd ons gevraagd. “Vanwaar toch dat enthousiasme voor zo’n geluidje van niks?” Natuurlijk: zeldzaam! Een monumentale gebeurtenis voor ornithologisch Nederland. Maar voor de meeste buitenstaanders blijft het toch een geluidje van niks. Hoe kun je daar nu zo van in extase raken? Dat vind ik nog helemaal niet zo gemakkelijk uit te leggen. En als je ons dan zo met zijn allen op dat weggetje zag staan, dan kan ik me de verbazing goed voorstellen.

Hoe dan ook, inmiddels is vastgesteld dat er minstens twee broedsels hebben plaatsgevonden. En dat is, naar het schijnt, alweer vele jaren geleden. Ons enthousiasme is dus zeker niet zonder reden geweest.